

Asia: Lausuntopyyntö luonnoksesta MMM:n asetukseksi koskien metson, teeren, pyyn ja riekon metsästyksen kieltoa metsästysvuonna 2024-2025 (VN/23059/2024)

Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo.mmm@gov.fi

Lausunto

1 Johdanto

Metson, teeren, pyyn ja riekon rauhoitusesitykset vuodelle 2024, perustuvat Suomen riistakeskuksen valmistelemaan esityksen Maa- ja metsätalousministeriölle. Asetuksen tavoitteena on mahdollistaa kyseisten lajien kestävä metsästystä. Esitys perustuu analyysiin, jossa käytetään aineistoa Luonnonvarakeskuksen koordinoimasta heinä–elokuun vaihteessa tehtävästä riistakolmiolaskennasta. Itä-Suomen yliopiston ja Suomen riistakeskus ovat yhteistyössä kehittäneet ”Kanalintumalli-sovelluksen”, jolla tarkastellaan paikallisia ajallisia trendejä ja tiheyksiä (suhteessa muihin vuosiin), ja näiden perusteella saadaan muodostettua karttakuvaaajia kyseisistä muuttujista, sekä suositelluista metsästysajoista. Sovelluksen kartoista hahmottuu hyvin missä kanalintutilanteen alueelliset rajat kulkevat Suomessa kullakin lajilla.

2 Lausunto

Tämän vuoden esitys on, kuten aiempinakin vuosina, karkeasti yhteneväinen Luonnonvarakeskuksen seurantatulosten kanssa. Luonnonvarakeskuksen seuranta keskittyy suurempaan mittakaavaan (Riistakeskusluittain), käyttäen hieman erilaista tilastollista mallia, jossa tarkastellaan kokonaistiheyden ja poikastuoton lisäksi myös aikuistiheyttä. Malli huomioi myös tilastollisesti mm. laskennan ajankohdan ja niin sanotin spatiaalisen autokorrelaation mahdollisia vaikutuksia tuloksiin. Eri mallien välille tulee aina eroja, mutta pääsääntöisesti tulokset ovat varsin samansuuntaisia kuin Kanalintumallin tuottama tilannekuva, eikä näiden välillä ole havaittavaa ristiriitaa.

Asetuksella säädettävät metsästysajat suurimmalle osaa Suomea ja lajeja ovat karkeasti: i) 3 kuukautta, ii) 2 kuukautta, iii) 1 kuukausi, ja iv) täysi rauhoitus. Metsolla ja teerellä pisimmän metsästysajan vaihtoehto sisältää myös urosten metsästystä tammikuussa (10.–31.1.2025). Asetusluonnoksessa on mainittu Suomalaisesta tutkimuksesta, jonka perusteella metsäkanalintujen metsästys painottuu kauden alkupuolelle siten, että lähes 80 % metso- ja teerisaaliista saadaan ensimmäisen kuukauden aikana. Tämän tiedon valossa, Luonnonvarakeskus toteaa, että metsästysajan pituudella ei välttämättä saavuteta suuria eroja metsästyspaineeseen, vaan täysirauhoitus on tämän asetuksen ylivoimaisesti voimakkain työkalu. Nykykäytännön mukaan täysirauhoitusta sovelletaan vain alueille ja lajeille, joilla tilanne näyttää todella huolestuttavalta, kuten vuoden 2024 tapauksessa teerelle Varsinais-Suomessa, ja riekolle koko Suomelle, Lappia (suurinta osaa), Kuusamo ja Taivalkoskea lukuun ottamatta. Luonnonvarakeskuksen mukaan, tapauksissa, joissa asteuksen kautta halutaan tilapäisesti mutta tehokkaasti vaikuttaa tietyn lajin kannan palautumiskykyyn tietyllä alueella, täydellä rauhoituksella on luultavasti paljon suurempi vaikutus kuin metsästysajan lyhentämisellä yhteen kuukauteen. Täyttä rauhoitusta voisi käyttää nykyistäkin laajemmin, jos toivotan kantojen nopeampaa palautumista.

On joka tapauksessa lähtökohtaisesti hyvä, että metsästysaikaa lyhennetään loppupäästä, jolloin metsästyspaine keskittyy kuluvan vuoden poikasten osalta nuorempiin yksilöihin. Nuoremmilla vuoden poikasilla on luonnollisestikin suhteellisen korkea kuolleisuus alkukaudesta, joten myöhemmin metsästyskaudella näiden yksilöiden rekrytoimismahdollisuus lisääntyvän kantaan on jo hieman suurempi. Tämä ei kuitenkaan muuta käsitystämme siitä, että jo yhden kuukauden metsästyksellä ehditään metsästää valtaosa koko kauden saaliista.

Luonnonvarakeskus toteaa, että toistaiseksi ei ole saatavissa luotettavaa tutkimustietoa siitä, miten itse päätös metsästysajan säätelyn voimakkuudesta vaikuttaa metsäkanalintukantoihin. Siten seurantatiedon muuttaminen metsästysajoiksi ei ole optimoitu kestävyiden tai saaliin saannin maksimoimiseksi. Asetuksen muistiossa (kohdassa 1. "Nykytila") onkin asianmukaisesti todettu, että päättelyperiaatetta tai käytäntöä olisi hyvä kehittää Suomen riistakeskuksen ja Luonnonvarakeskuksen yhteistyönä. On kuitenkin tiedossa, että metsäkanalintukannat ovat lyhyellä ja keskipitkällä tähtäimellä hyvin kestäneet metsästystä nykyisillä päättelyperiaatteilla. Kestävän metsästyksen näkökulmasta, on luonnollisesti hyvä, että suurempia metsästysrajoituksia asetetaan alueille ja lajeille, joilla kanta on vähentynyt ja kannantiheys on matalampi, tarkemmista raja-arvoista ja rajoituksista riippumatta. Tarkemman tutkimustiedon puuttuessa, nykykäytäntö on siis hyvin perusteltavissa.

3 Lausunnon tiivistelmä

Nykytiedon valossa, Luonnonvarakeskus ei näe syytä tämän asetusluonnoksen muutoksiin. Esitys on karkeasti yhteneväinen Luonnonvarakeskuksen seurannan tulosten kanssa. mutta siihen liittyvät mahdolliset ongelmat ja tulevaisuuden parannusmahdollisuudet on hyvä tiedostaa ja pitää keskustelun alla. Samalla, nykykäytäntö edellyttää jatkuvaa tilanteen seurantaa tulevaisuudessakin, nykykäytännön mukaisesti.

Sirpa Thessler

Johtaja, Luonnonvarat

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 22.08.2024 klo 14:58:03.

Lausunnon valmistelija(t):
Andreas Lindén

Liitteet:

Tiedoksi: